

«ДАРЫЦЬ ЭФІРНАЕ СВЯТА СЛУХАЧАМ»: ГАЛІНА ШАБЛІНСКАЯ

Т. У. Малмыга

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

— Галіна Васільеўна, вы былі ў ліку першых журналістаў, з якімі пачыналася гісторыя канала «Культура» на Беларускім радыё. Раскажыце, калі ласка, пра той час.

— Гэта быў такі прамежжавы этап гісторыі Беларускага радыё на пачатку 2000-х гадоў, калі мянялася яго структура. Фармальна я атрымала прапанову ад дырэктара канала Кацярыны Агеевай і яе намесніка Алега Залётнева, а нефармальна, маючы дастатковы вопыт работы ў аддзеле літаратурна-мастацкага вяшчання рэдакцыі праграм для дзяцей і юнацтва, я была гатова працаваць на новым канале. Цяпер разумею, што, магчыма, гэта быў пэўны выклік сабе і часу, каб не сыходзіць, скажам, у друкаваныя СМІ. Такі варыянт таксама разглядаўся мною. І ўсё ж радыё пакінуць я не змагла.

Той пачатковы перыяд вяшчання канала «Культура» я б назвала цалкам эксперыментальным. Новая каманда, вызначэнне новай эфірнай прасторы, новая слухацкая аўдыторыя, прамы эфір. Мы не маглі з першага дня ведаць хто нас слухае, каму мы цікавыя? Гіпатэтычна меркавалася, што гэта будуць тыя, хто любіць мастацтва і літаратуру. Але спатрэбіўся пэўны час, каб мы адчулі, што па той бок мікрафона, сапраўды, існуе наш рэальны слухач. Канал адразу заявіў пра сябе дастаткова моцна. І, канечне, гэта дзякуючы тым людзям, якія працавалі на ім. Адчувалася агульная зацікаўленасць зрабіць лепш, знайсці такую тэму і госця, каб яны запамніліся слухачу. Больш таго, цалкам апраўданай аказалася пазіцыя дырэктара, якая запрашала вядомых дзеячаў культуры краіны весці аўтарскія праграмы на канале. Зразумела, што гэта адразу падымала эфірную планку якасці. Ну і, бясспрэчна, багацейшыя мастацкія фонды Беларускага радыё, якія актыўна і шмат выкарыстоўваліся ў праграмах канала «Культура».

— Ваша праграма «Гаспода» — адзін з самых самабытных і выбітных літаратурных праектаў і на канале «Культура», і, на мой погляд, ва ўсёй медыйнай прасторы Беларусі. Як нарадзілася ідэя?

— Ідэя нарадзілася разам з прыняццем рашэння паспрабаваць сябе на новым канале. З першых дзён яго існавання я доўгі час была мэдэратарам літаратурнага блоку «Імпрэза», які гучаў па аўторках з 12.15 да 18-ці гадзін. Сюды ўваходзілі ў тым ліку і праграмы маіх калег. Я рыхтавала «Далягляды», «Адзіны небасхіл», «Радыёхрэстаматыю», «Паэтычны тэатр», «Радыётэатр. Выбранае», у розныя сезоны ўзнікалі іншыя ідэі. Дарэчы, для «Паэтычнага тэатра» было запісана шмат прэм’ерных кампазіцый паводле вершаў беларускіх аўтараў, якія папоўнілі фонды Беларускага радыё, імі дасюль актыўна карыстаюцца. Галоўнай для мяне была, канечне, аўтарская праграма «Гаспода», мэта якой — адлюстраванне сучаснага літаратурнага працэсу, больш глыбокае знаёмства з ім. Тут абсалютна гарманічна спалучыліся мастацкі і публіцыстычны пачаткі. Гэта былі не проста гутаркі ў прамым эфіры з пісьменнікамі або даследчыкамі літаратуры. Я адразу прыдумала некалькі тэматычных кірункаў, якія надавалі сэнс і глыбіню такім сустрэчам. Да кожнай спецыяльна рыхтаваўся мастацкі фрагмент. З намі пастаянна супрацоўнічаў цяпер ужо заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Аляксандр Шароў, а гукарэжысёрам на працягу многіх гадоў была выключны майстра сваёй справы Людміла Латушкіна.

— *Мяркую, многія вашы калегі ды і слухачы задавалі пытанне, адкуль такая назва «Гаспода». У некаторай ступені гэта тлумачыцца на пачатку перадачы «Гасподні дар... гаспода, храм і дом, дзе трэба верыць»... І усё ж...?*

— Я дасюль помню, як на пачатку ўсіх бянтэжыла гэта назва, у тым ліку і асобных тагачасных кіраўнікоў. Хаця слова, між іншым, беларускае і шматзначнае. Я люблю ёмкія назвы. Але тут асобная гісторыя і для мяне вельмі дарагая. З гэтай ідэяй мяне адразу вельмі падтрымаў народны паэт Беларусі Рыгор Барадулін. І радкі, якія вы працытавалі, таксама належаць яму. Страфа была спецыяльна напісана для праграмы як своеасаблівы эпіграф, які гучыць на пачатку кожнай эфірнай сустрэчы са слухачамі. Больш таго, Рыгор Іванавіч напісаў верш «Гаспода» з прысвечаннем нашай праграме, і прачытаў яго ў першым эфіры «Гасподы» 1-га студзеня 2002 года. І запіс гэтай праграмы цяпер захоўваецца ў фондах Беларускага радыё. Слова «гаспода», дарэчы, часта сустракаецца ў творах класіка беларускай літаратуры Якуба Коласа, у той жа знакамітай «Новай зям-

лі». Яго наўпроставае значэнне – сядзіба, гаспадарка, тое надзейнае апірышча, якое трымае чалавека на зямлі. Але ў ім закладзены і духоўны сэнс, звязаны з Госпадам. Нездарма Рыгор Іванавіч і напісаў:

Гасподні дар – гаспода, храм і дом,
Дзе трэба верыць, гаспадарыць рупна.
Гасподу-Беларусь акрыў крылом
Анёл надзеі для якоў наступных.

Я для сябе вывела формулу літаратурнай гасподы, у якой утульна і цікава маім гасцям, а слухачам хочацца быць з намі разам. Таму што яны наталяюцца беларускім духам і родным словам.

– *Госці, удзельнікі вашых перадач – знакавыя асобы ў сферы беларускай літаратуры і культуры ў цэлым. Ведаю, што, напрыклад, Рыгор Барадулін не аднаму журналісту адмовіў у інтэрв'ю, а прыняць удзел у «Гасподзе» згадзіўся. Як удаецца залучыць знакамітасцей у перадачу?*

– Не ведаю, не думала пра гэта. Але мне заўсёды хацелася, каб у маіх праграмах бралі ўдзел лепшыя. Гэтаму таксама трэба адпавядаць. Я патрабавальная да сябе. Я не дазваляла сабе прыйсці на эфір непадрыхтаванай. І госці гэта адчуваюць. Ім цікавы сам працэс гутаркі ў студыі, многія мне пра тое казалі. Дарэчы, у першыя гады, калі «Культура» заваявала сваю эфірную прастору, у «Гасподы» склалася аўдыторыя невыпадковых слухачоў. Мне думаецца, яны адчувалі эмацыйную падтрымку ад маіх гасцей. Мастацкае слова валодае вялікай сілай. А беларуская літаратура заўсёды была багатая на таленты.

– *Не магу абыйсці ўвагай вашу па-за радыёную дзейнасць. Вы з'яўляецеся ўкладальніцай кніг пра жыццё і творчасць класікаў беларускай літаратуры Уладзіміра Караткевіча, Янкі Купалы, Кузьмы Чорнага... Гэта вялізны аб'ём работы – сабраць як мага больш вядомых і невядомых звестак, успамінаў калег, блізкіх і знаёмых людзей... Затым апрацаваць матэрыял, скампанаваць. Хто ў новых планах і дзе бярэце час і сілы на гэтую работу?*

– Кожная кніга – частка майго жыцця. Можна сказаць этапная. І надарыліся яны якраз тады, калі гэта павінна было адбыцца. Цяпер я ведаю дакладна. А калі любіш тое, чым займаешся і хочаш штосьці вартае зрабіць, не трэба знаходзіць час. Ён сам цябе арганізуе. Ну а што да планаў, то лепш гаварыць пра іх, калі яны здзейсняцца.

– *І апошняе. Што прыносіць найбольшае задавальненне ў рабоце?*

– У нашай прафесіі нічога нельга рабіць «з халодным носам». Я чалавек дастаткова эмацыйны і адкрыты і люблю, каб такая ж атмасфера была ў студыі. Каб разам з гасцямі мы змаглі падарыць эфірнае свята нашым слухачам. Свята глыбокай думкі, жывой напоўненай гутаркі, любові да беларускага слова. Каб ўсё гэта заста-лося з імі і пасля выключанага мікрафона.

«ЗАДАЧА КАНАЛА “КУЛЬТУРА”» – ПРАДСТАЎЛЯЦЬ І АДКРЫВАЦЬ САПРАЎДНЫЯ СКАРБЫ»: ЯЎГЕН ТАЛКАЧОЎ

Т. У. Малмыга,

К. Барысюк, студэнтка 1 курса

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

– *Яўген Віктааравіч, вы працуеце музычным рэдактарам і ма-еце пэўнае дачыненне да фарміравання музычнай палітыкі канала «Культура». Як бы вы яе ахаратарызавалі?*

– Рознажанравай і разнастайнай для слухачоў усіх узростаў. У нас прадстаўлены ўсе музычныя жанры.

– *Над якімі праектамі працуеце асабіста вы? І як арганізаваны ваш творчы працэс?*

– Умоўна падзялю свае праграмы на тэкставыя – «Мелодыі тэа-тра і кіно», «Наша музыка», «Класіка раніцай», «Час на джаз», «Му-зычны калейдаскоп», «Музычны вечар» і праграмы, у якіх выкары-станы інтэрв’ю – «Натхнёныя музыкай» і «Беларуская этнафонія» (па матэрыялах фальклорных экспедыцый). Адпаведна тэматыцы праграмы абіраю музыку і пішу тэкст, каб праілюстраваць твор, штосьці пра яго распавесці альбо пра аўтара і выканаўцаў. Прагра-мы, у якіх выкарыстоўваю інтэрв’ю, ствараю ў залежнасці ад ціка-васцей і магчымасцей гасцей (госця). Звычайна і пад тэму таго ці ін-шага выпуску запрашаю госця, альбо тэму выпуску вызначае госць. Часта гэта размовы пра поспехі гасцей, іх творчыя ўдачы, музыку, якую яны выконваюць, актуальныя падзеі з іх жыцця. Падрыхтоўка да такіх праграм пачынаецца з вызначэння тэмы, і суразмоўцы, збор